



Sveriges välfärd vinner på kompetensinvandring

Innehåll

Förord med sammanfattning och slutsatser	3
1. Inledning.....	5
2. Arbetskraftsinvandringens omfattning och inriktning	6
2.1 Arbetskraftsinvandringen och den regionala jobbdynamiken	10
2.2 Övergång till permanent uppehållstillstånd	11
3. Arbetskraftsinvandringens påverkan på den offentliga ekonomin	12
3.1 Tidigare studier som belyst ämnet.....	13
Generella studier om invandringens totala effekter på den offentliga ekonomin	13
Två rapporter som har granskat arbetskraftsinvandringen ur ett ekonomiskt perspektiv.....	14
3.2 Transfereringar från och till arbetskraftsinvandrare samt anhöriga.....	15
3.2.1 Statistik om transfereringar ur STATIV-databasen.....	16
3.3 Arbetskraftsinvandrarnas och de anhörigas offentliga konsumtion.....	18
3.3.1 Individuell offentlig konsumtion	18
3.3.2 Kollektiv offentlig konsumtion.....	22
3.4 Sammanfattande analys: den ekonomiska effekten på den offentliga ekonomin	24
4. Arbetskraftsinvandrarnas möjligheter att försörja sig själva.....	25
4.1 Arbetskraftsinvandrarnas och de anhörigas inkomster och bidrag.....	25
4.2 Skillnader mellan olika inkomstintervall	28
Appendix.....	31
1. Urvalet av arbetskraftsinvandrare och anhöriga i undersökningen	31
2. Kort beskrivning av COFOG-systemet	32
Individuell konsumtion	32
Kollektiv konsumtion	32

Förord med sammanfattning och slutsatser

SVERIGE HAR ETT relativt öppet system för arbetskraftsinvandring från länder utanför EU. Vi tillåter arbetskraftsinvandring till alla yrken och försörjningskraven är relativt lågt satta, men det finns tydliga krav på att löner och anställningsvillkor ska vara i nivå med kollektivavtal eller praxis i branschen. Kritiker menar att detta skapar en osund konkurrens på arbetsmarknaden där arbetskraftsinvandrare tar jobb från de svagare grupperna i samhället och försörjer sig på bidrag.

Detta stämmer inte. I denna rapport kartläggs arbetskraftsinvandringens effekter på den offentliga sektorns ekonomi, alltså de pengar som finansierar välfärden, samt huruvida arbetskraftsinvandrarna försörjer sig själva och sina anhöriga. Slutsatserna är entydiga. Arbetskraftsinvandringen genererar ett stort ekonomiskt plus och arbetskraftsinvandrarna försörjer sig själva och sina anhöriga utan beroende av samhällets stöd.

Vår studie visar också att bilden av att arbetskraftsinvandringen tar de enkla jobben på arbetsmarknaden är synnerligen onyanserad. Arbetskraftsinvandringen är de facto en kompetensinvandring. 90 procent av arbetskraftsinvandrarna arbetar i yrken som kräver minst gymnasieutbildning, undantaget säsonganställda bärplockare och plantörer. Av de cirka 2 000 arbetstillstånd som årligen beviljas för enklare yrken ges en betydande andel till asylsökande som bytt spår till arbetskraftsinvandring. Detta bidrar till integrationen.

Dessutom beviljas arbetstillstånd främst till yrken där det skapas många nya jobb och bristen på arbetskraft är stor. Inom 92 procent av de yrken som beviljas flest arbetstillstånd råder det antingen brist på arbetskraft eller så ökar antalet arbetstillfällen. De 23 000 personer som fick arbetstillstånd 2019 motsvarar endast en halv procent av alla som arbetar i Sverige.

Arbetskraftsinvandring sker också främst till regioner där det skapas många jobb och rörligheten är hög på arbetsmarknaden. Merparten av arbetskraftsinvandrarna kommer till storstadsregionerna, främst till Stockholm. Genom att fylla luckor i bristyrken bidrar de till växande företag som skapar nya arbeten även till andra.

Arbetskraftsinvandringen är också i huvudsak av tillfällig karaktär. De flesta lämnar landet efter att ha arbetat här en kortare tid. Knappt åtta procent av de som reste till Sverige för att arbeta mellan 2009 och 2019 har fått permanent uppehållstillstånd – i genomsnitt 1 500 personer om året.

Vår undersökning bygger på registerdata från SCB om inkomster och transfereringar för arbetskraftsinvandrare som fick arbetstillstånd under 2017 och fortfarande var folkbokförda den 31 december 2018., visar att ett sådant försörjningskrav knappast behövs. I princip alla arbetskraftsinvandrare är redan självförsörjande. Arbetskraftsinvandrare och deras anhöriga tar emot ekonomiskt bistånd eller andra bidrag i ytterst liten omfattning. Endast 0,2 procent – 19 personer – av arbetskraftsinvandrarna och deras anhöriga tar emot ekonomiskt bistånd, dvs socialbidrag. De genomsnittliga bidragen är ca 500 kronor i månaden per arbetskraftsinvandrare och anhörig, det handlar främst om föräldrapenning och barnbidrag.

Rapporten visar även att intäkterna för offentlig sektor från arbetskraftsinvandringen – även vid en mycket försiktig beräkning – klart överstiger kostnaderna för den offentliga service och de bidrag som arbetskraftsinvandrarna och deras anhöriga tar emot. År 2018 genererade arbetskraftsinvandrarna, inklusive anhöriga, ett ekonomiskt överskott för den offentliga sektorn på 1,7 miljarder kronor. Arbetskraftsinvandrarna bär därmed inte bara sina egna kostnader utan bidrar även i högsta grad till den allmänna välfärden. Den ekonomiska nettoytan av arbetskraftsinvandringen för offentlig sektor har inte tidigare beräknats.

Ett antal yrken och inkomstklasser granskas även i rapporten. I korthet är slutsatsen att även enkla jobb som städare eller köks- och restaurangbiträde genererar ekonomiska överskott för samhället. Dessa grupper tar inte emot bidrag i någon större utsträckning men genererar goda skatteintäkter. Ett exempel: De arbetskraftsinvandrare som 2018 arbetade som städare genererade tillsammans med sina anhöriga totala skatteintäkter på 36,9 miljoner kronor. Under samma år tog de emot bidrag motsvarande 3,4 miljoner kronor medan kostnaden för den offentliga service de åtnjöt uppskattas till 18 miljoner kronor. För den offentliga sektorn genererar de med andra ord ett överskott på 15,5 miljoner kronor.

Rapporten ger ett tydligt budskap till de politiker som vill införa kraftigt höjda försörjningskrav för arbetskraftsinvandrare, särskilt om de tar med sig anhöriga till Sverige.

Höjda försörjningskrav är en onödig åtgärd som kommer stänga ute många arbetskraftsinvandrare och anhöriga trots att siffrorna visar att det är en marginell företeelse att de tar emot ekonomiskt bistånd.

Det är rimligt att kräva att personer som kommer till Sverige för att arbeta ska kunna försörja sig själva och sina anhöriga. Och i praktiken gör alla redan det. Om politikerna vill ändra regelverket för arbetskraftsinvandringen och höja försörjningskraven måste dessa vara balanserade och bygga på kunskap om hur verkligheten ser ut.

Dessutom skulle höjda försörjningskrav drabba arbetskraftsinvandrare som får arbetstillstånd kortare än ett år oproportionerligt hårt. Eftersom dessa personer inte har rätt att folkbokföra sig i Sverige får de inte heller tillgång till de bosättningsbaserade stöden och har heller ingen rätt till ekonomiskt bistånd. Men detta glöms tyvärr ofta bort i debatten.

Försörjningskrav är ingen lösning som kommer minska nivån på de bidrag som arbetskraftsinvandrarna och deras anhöriga tar emot. De vanligaste bidragen är antingen arbetsbaserade eller bosättningsbaserade, och är därmed kopplade till händelser som sjukdom, graviditet och barnafödlar – som kommer att inträffa även vid höjda försörjningskrav.

Arbetskraftsinvandrarna fyller viktiga luckor på arbetsmarknaden och ger mycket mer till Sverige än de tar emot. De bidrar till vår välfärd. Inte motsatsen.

Stockholm, januari 2021

Andreas Åström, Näringspolitisk chef, Almega

1. Inledning

DEN HÄR RAPPORTEN handlar om arbetskraftsinvandringen från länder utanför EU till Sverige, det som också ibland kallas arbetskraftsinvandring från tredje land. Benämningen i denna rapport är rätt och slätt arbetskraftsinvandring. I analysen inkluderas även de anhöriga till arbetskraftsinvandrarerna.

I denna rapport granskas hur arbetskraftsinvandringen påverkar den offentliga sektorns ekonomi, och om den ekonomiska effekten är positiv eller negativ. En positiv nettoeffekt innebär att arbetskraftsinvandrarerna och deras anhöriga genererar skatteintäkter som överstiger de bidrag de tar emot av samhället och deras konsumtion av offentliga tjänster. Ett sådant överskott gynnar den inhemska befolkningen genom att arbetskraftsinvandrarerna och deras anhöriga finansierar en del av den inhemska befolkningens välfärdskonsumtion. Det sker då en ekonomisk omfördelning till den inhemska befolkningen. Men om nettoeffekten är negativ sker en omfördelning från den inhemska befolkningen till arbetskraftsinvandrarerna och de anhöriga.

Huvudfrågan i rapporten är om arbetskraftsinvandringen är en ekonomisk belastning för samhället, eller om det bidrar till att finansiera välfärden. En central fråga är också om arbetskraftsinvandrarerna klarar att försörja sig själva och sina anhöriga, eller om de är beroende av bidrag för att klara sitt uppehälle i Sverige. I rapporten redovisas hur mycket som betalas ut till arbetskraftsinvandrarerna och deras anhöriga i form av olika typer av bidrag. Det redogörs också för skillnader mellan olika typer av yrken och lönenivåer.

Förhoppningen är att rapporten kan bidra till att sprida ljus över arbetskraftsinvandringens effekter och därmed ge vägledning för ett klokt beslutsfattande.

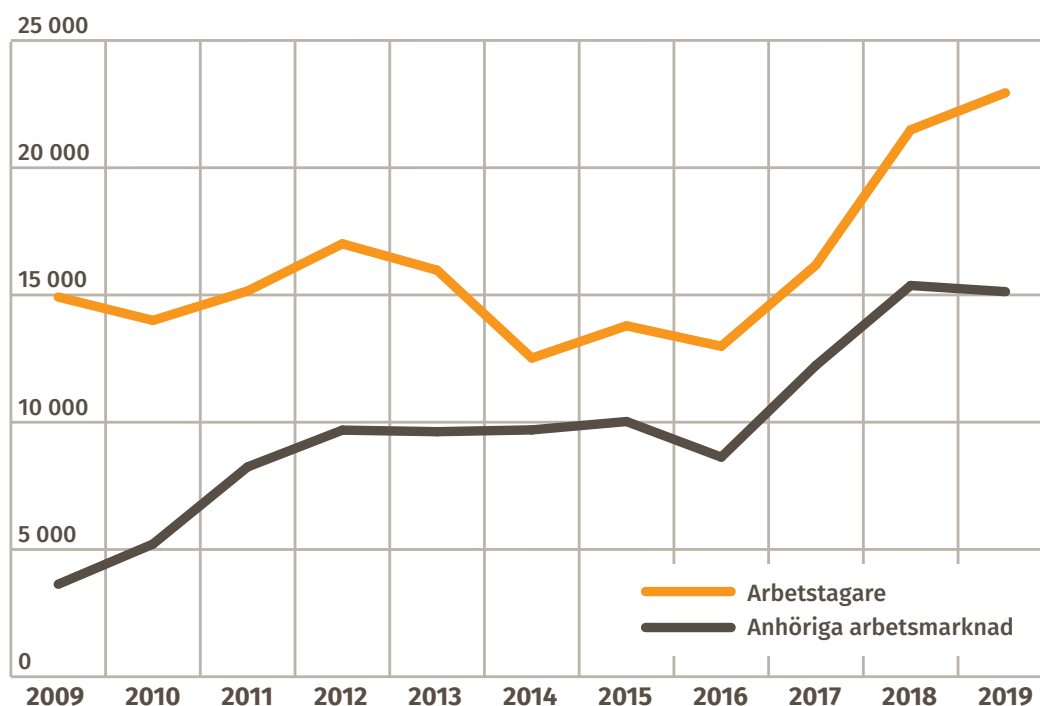
2. Arbetskraftsinvandringens omfattning och inriktning

MED ARBETSKRAFTSINVANDRING AVSES i denna rapport personer från länder utanför EU och EES-området som får tillfälliga uppehållstillstånd för arbete i Sverige. Analysen fokuserar på arbetstagare, vi berör inte grupperna gästforskare, företagare och internationella utbyten av exempelvis idrottare.

Reglerna för arbetstillstånd finns i Utlänningslagen, som innehåller de grundläggande villkoren för att personer ska kunna beviljas uppehållstillstånd för arbete. Utlänningsförordningen ger instruktioner till Migrationsverket om bland annat undantag från kravet på arbetstillstånd och att myndigheten ska handlägga vissa ärenden inom givna tidsintervaller och att sammanslutningar av arbetstagare ska yttra sig om villkoren är i nivå med kollektivavtal eller praxis.

Omfattningen på arbetskraftsinvandringen har ökat de senaste åren, vilket framgår av nedanstående diagram. År 2016 beviljades ca 13 000 uppehållstillstånd för arbete, år 2019 ca 23 000.

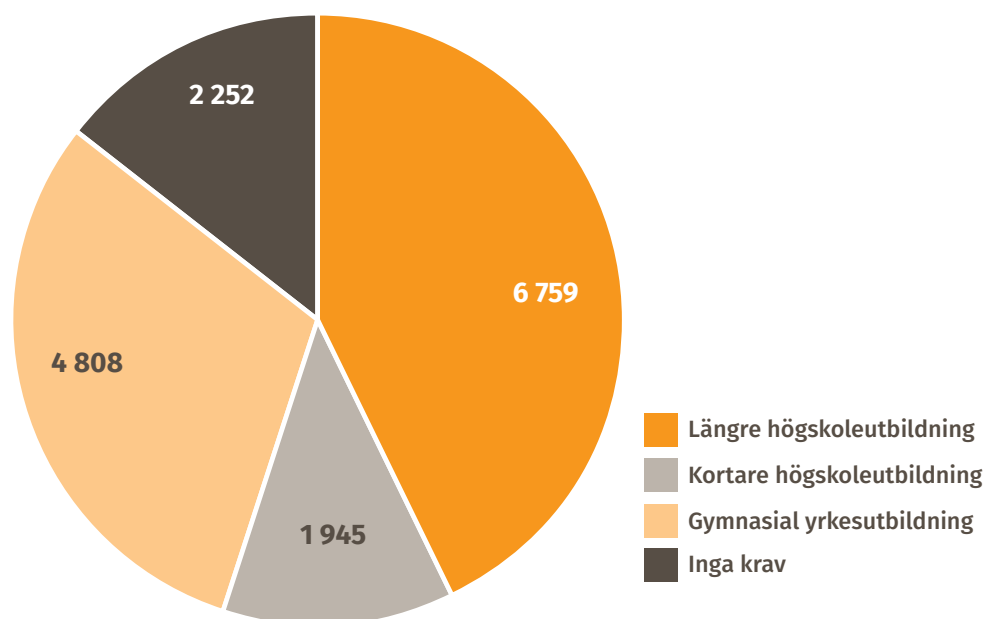
Antal beviljade uppehållstillstånd för arbete samt medföljande anhöriga, 2009-2019



Källa: Migrationsverket.

Nedanstående diagram redogör för hur arbetskraftsinvandringen kan fördelas efter yrkets kvalifikationsnivå, 2019.

Beviljade arbetstillstånd 2019 efter kvalifikationsnivå



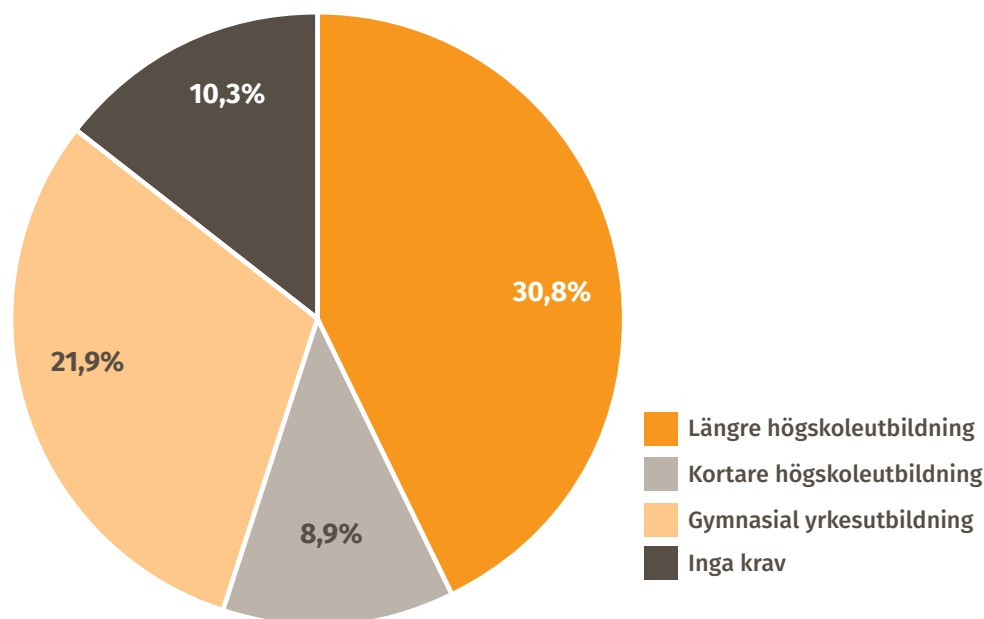
Källa: Migrationsverket, egna beräkn.

Diagrammet ovan visar att huvuddelen av arbetskraftsinvandringen går till jobb där det finns tydliga utbildningskrav. Gruppen "inga utbildningskrav" utgör en mycket liten andel av arbetskraftsinvandringen. Visserligen finns det inga utbildningskrav för säsongarbete i jord- och skogsbruket heller (bärplockare och plantörer), men denna grupp är inte riktigt jämförbar med de övriga grupperna eftersom säsongarbetarna endast stannar i ca tre månader. Övriga grupper har i normalfallet längre arbetstillstånd, och får också förlängt och permanent arbetstillstånd i högre utsträckning och har därmed en betydligt större påverkan på den svenska arbetsmarknaden.

När man jämför arbetskraftsinvandringen per yrke med antalet sysselsatta totalt i Sverige per yrke framgår en del intressanta mönster. Ett sådant är att en betydande del av arbetskraftsinvandringen består av säsonganställningar, bärplockare och plantörer som hjälper till i jordbruket och skogsbruket under sommarmånaderna. År 2018 beviljades 4 882 arbetstillstånd för bärplockare och plantörer, vilket gör det till den enskilt största yrkeskategorin. Men enligt yrkesregistrets statistik över antalet sysselsatta totalt sett som bärplockare och plantörer i Sverige samma år var det bara 3 144 personer. Det beror dels på att yrkesregistret baserar sin statistik på Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik som mäter sysselsättningsstatus i november och därmed inte fångar upp det verkliga antalet sysselsatta under sommarmånaderna. Men det utgör också en indikation på att det inte är särskilt många bofasta i Sverige som jobbar som bärplockare och plantörer.

Arbetstillstånd för säsongarbete är därmed något ganska väsensskilt från övrig arbetskraftsinvandring, och något som borde redovisas separat bland annat vid jämförelser med sysselsättningsmönstret för den bofasta befolkningen. En sådan redovisning görs i nedanstående diagram, som visar antalet beviljade arbetstillstånd 2019, exklusive säsonganställningar.

Beviljade arbetstillstånd 2019 efter kvalifikationsnivå, exklusive säsongsanställningar.



Källa: Migrationsverket samt egna beräkningar.

Diagrammet ovan visar att den längre arbetskraftsinvandringen till Sverige hög grad domineras av jobb med höga utbildningskrav och jobb med krav på gymnasial yrkesutbildning. Arbetskraftsinvandringen kan därmed likställas med kompetensinvandring, det ger Sverige ett tillskott av kvalificerad arbetskraft.

En närmare granskning av antalet beviljade arbetstillstånd till yrken utan krav på utbildning visar att de är få till antalet, och att omfattningen är mycket låg relativt antalet sysselsatta totalt i dessa yrken. Samtidigt har antalet beviljade arbetstillstånd ökat markant i dessa yrken mellan 2016 och 2019. Se tabell 1 nedan.

Tabell 1: Beviljade arbetstillstånd 2016 och 2019 i yrken utan utbildningskrav

	2016	2019	Totalt sysselsatta i Sverige	Andel, %
911 Städare och hemservicepersonal m.fl.	197	734	78 575	0,9%
912 Tvättare, fönsterputsare m. fl.	29	78	7 110	1,1%
931 Grovarbetare inom bygg och anläggning	18	30	7 375	0,4%
932 Handpaketerare och andra fabriksarbetare	3	32	11 291	0,3%
933 Hamnarbetare och ramppersonal m.fl.	0	23	10 034	0,2%
941 Snabbmatpersonal, restaurangbiträden mfl.	400	1 141	79 038	1,4%
952 Torg- och marknadsförsäljare	0	4	190	2,1%
961 Återvinningsarbetare	3	7	9 000	0,1%
962 Tidningsdistributörer, vaktmästare mfl.	75	203	39 719	0,5%
	725	2 252	242 332	0,9%

Antalet beviljade arbetstillstånd i yrken utan utbildningskrav har ökat från 725 personer till 2 252 personer mellan 2016 och 2019, vilket är en stor procentuell ökning. Men både antalet arbetstillstånd och ökningen i sig är mycket liten sett till det totala antalet sysselsatta i dessa yrken, i snitt bara 0,9 procent.

Nedanstående tabell jämför de största yrkeskategorierna för arbetstillstånd med totalt antal sysselsatta i Sverige, samt tar in Arbetsförmedlingens yrkesprognoser och jobbtillväxten per yrke.

Tabell 2: De största yrkeskategorierna jämfört med yrkesregister och yrkesprognos					
	Antal arbets- tillstånd 2018	Förändring arbets-tillstånd 2016 till 2018	Antal sysselsatta 2018 enligt yrkes-registret	Förändring enligt yrkes- registret 2016- 2018	Yrkes- prognos 2018: Hur hård är konkurrensen om jobben?
Bärplockare och plantörer m.fl.	4 882	1 145	3 144	4	Finns ej
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare	4 415	678	129 323	17 598	Mycket liten konkurrens
Civilingenjörssyrken	1 249	459	79 038	1 698	Mycket liten konkurrens
Snabbmatpersonal, köks- och restaurang-biträden m.fl.	1 117	720	41 600	1 959	Balans
Kockar och kallskänkor	1 085	553	97 891	9 473	Mycket liten konkurrens
Städare och hemservicpersonal	688	496	107 702	9 053	Balans
Ingenjörer och tekniker	653	321	78 575	3 166	Mycket liten konkurrens
Snickare, murare och anläggnings-arbetare	480	531	108 606	7 967	Mycket liten konkurrens
Skogsarbetare	327	185	3 644	54	Liten konkurrens
Skötare, vårdare och personliga assistenter	257	23	162 602	1 410	Liten konkurrens
Fordonsmekaniker och reparatörer m.fl.	225	24	62 316	3 352	Mycket liten konkurrens
Designer och formgivare	212	107	15 391	1 164	Mycket hård konkurrens
Revisorer, finansanalytiker mfl	209	71	51 028	4 488	Balans
Kontorsassistenter och sekreterare	186	99	171 935	-2 559	Mycket hård konkurrens

Källa: SCB, yrkesregistret, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen.

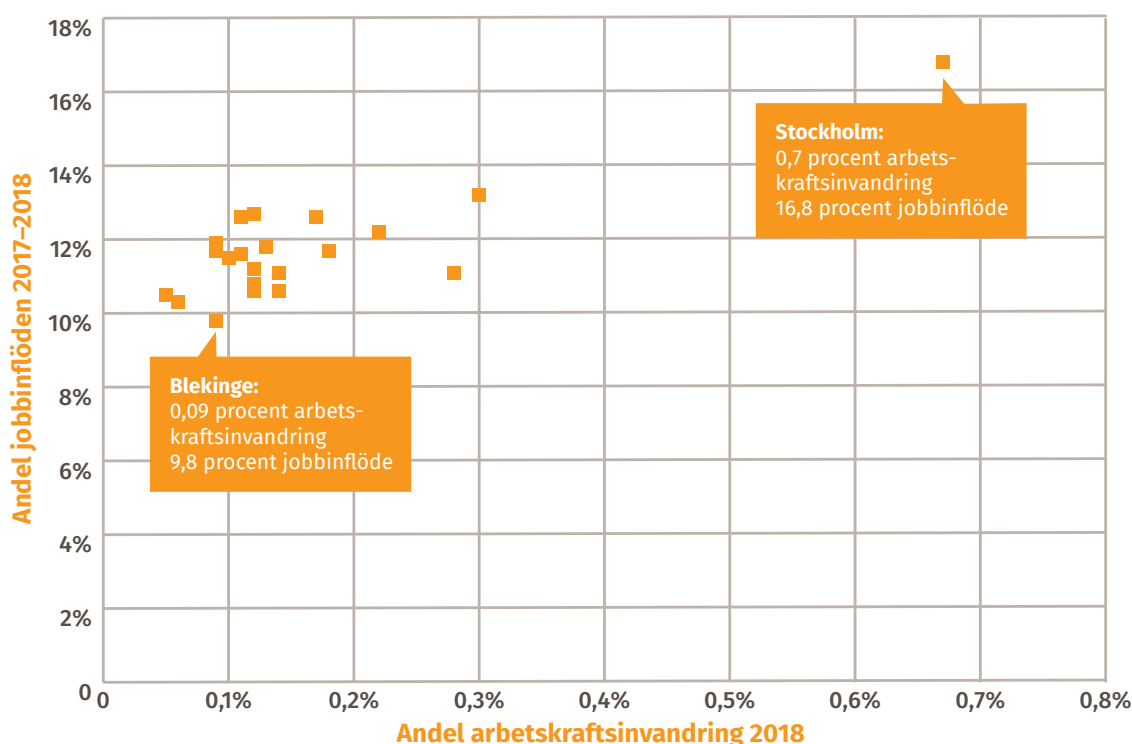
I tabell 2 ovan görs en jämförelse mellan antalet beviljade arbetstillstånd, antal sysselsatta och Arbetsförmedlingens yrkesprognos. År 2018 används som referens eftersom det är det senaste året det finns statistik om i yrkesregistret.

Tabellen visar att det finns en hög träffsäkerhet mellan antalet beviljade arbetstillstånd och jobbtillväxten på arbetsmarknaden samt Arbetsförmedlingens yrkesprognos. De enda undantagen är designer och formgivare samt kontorsassistenter och sekreterare. Där beviljades 212 respektive 186 arbetstillstånd år 2018 vilket var en ökning med 107 respektive 99 arbetstillstånd jämfört med år 2016. Inom båda dessa yrken är konkurrensen om jobben hård enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos, och för kontorsassistenter och sekreterare så minskar också antalet jobb på arbetsmarknaden. Men det är svårt att se att det begränsade antalet arbetstillstånd bidrar till att öka konkurrensen om jobben nämnvärt, antalet arbetstillstånd motsvarar 1,3 procent av sysselsättningen bland designer och formgivare samt 0,1 procent av jobben bland kontorsassistenter och sekreterare som är ett av de största yrkena på den svenska arbetsmarknaden.

2.1 Arbetskraftsinvandringen och den regionala jobbdynamiken

Ytterligare en aspekt på arbetskraftsinvandringen är att se om det finns en koppling till jobbdynamiken på arbetsmarknaden. Nedanstående diagram visar att arbetskraftsinvandringen främst sker till regioner där jobbdynamiken är som störst och det finns många lediga jobb på arbetsmarknaden.

Jämförelse av jobbinflöden och arbetskraftsinvandring per län



Källa: SCB, Migrationsverket

Diagrammet ovan visar att det finns ett tydligt samband mellan höga jobbinflöden på de lokala arbetsmarknaderna och arbetskraftsinvandringens andel av arbetskraften. Särskilt Stockholms län sticker ut, där är både jobbinflödena mycket höga och arbetskraftsinvandringen betydande jämfört med andra län. Där ligger andelen arbetskraftsinvandring av arbetskraften på 0,7 procent, att jämföra med mellan 0,05 och 0,3 procent i andra län.

Statistiken i diagrammet på sidan 10 har dels hämtats från Migrationsverket, antalet beviljade arbetstillstånd per län 2018. Statistik om antalet nya förvärvsarbetande och jobbytare i åldrarna 20-64 år mellan 2017 och 2018 har hämtats från SCB. Nya förvärvsarbetande och jobbytare bildar tillsam-

mans variabeln jobbinflöden. Jobbinflödet och antalet beviljade arbetstillstånd har delats med antal personer i arbetskraften i varje län.

2.2 Övergång till permanent uppehållstillstånd

Under hela perioden 2009 till 2019 har endast knappt 15 000 personer fått permanent uppehållstillstånd efter att tidigare ha beviljats arbetstillstånd.

Det kan jämföras med de 195 000 som fått förstagångstillstånd för arbete under samma period. Det innebär att i snitt så har endast 7,7 procent av arbetskraftsinvandrarerna stannat tillräckligt länge för att få permanent uppehållstillstånd. Arbetskraftsinvandringen är i huvudsak en tillfällig cirkulation av arbetskraft till och från Sverige, för att möta de tillfälliga brister som uppstår på arbetsmarknaden.

3. Arbetskraftsinvandringens påverkan på den offentliga ekonomin

ARBETSKRAFTSINVANDRARNAS SOM JOBBAR i Sverige genererar skatteintäkter till stat, regioner och kommuner, men medför också kostnader i form av att de tar emot offentliga transfereringar och konsumerar offentliga tjänster. Syftet med denna analys är att ta reda på hur nettoeffekten ser ut när man både tar hänsyn till skatteintäkter, transfereringar och offentlig konsumtion.

Den ekonomiska effekten på den offentliga ekonomin visar om det sker en offentligfinansiell omfördelning av resurser till arbetskraftsinvandrarerna och deras anhöriga från befolkningen i övrigt (om nettot är negativt ur det offentliga sektorns perspektiv), eller om den inhemska befolkningen gynnas ekonomiskt av arbetskraftsinvandringen.

Analysen består av följande komponenter:

Skatteintäkter till offentlig sektor. Arbetskraftsinvandringen skapar intäkter till den offentliga sektorn genom att de jobbar och betalar skatt på sina arbetsinkomster, men också genom att deras konsumtion i Sverige beskattas genom moms och punktskatter. Skatteintäkterna innebär att det sker transfereringar till den offentliga ekonomin från arbetskraftsinvandrarerna och de anhöriga.

Kostnader i form av transfereringar från offentlig sektor och offentlig konsumtion. Arbetskraftsinvandring medför också kostnader som belastar den offentliga ekonomin. Dels i form av bidrag av olika slag, dels i form av att arbetskraftsinvandrarerna konsumerar olika välfärdstjänster och därigenom tar en del av samhällets resurser.

Bidrag till arbetskraftsinvandrare och familjemedlemmar är negativa transfereringar ur den offentliga sektorns perspektiv. Den offentliga konsumtionen av välfärdstjänster består dels av tjänster som konsumeras individuellt, som exempelvis sjukvård och utbildning, och tjänster som konsumeras kollektivt, till exempel försvar och infrastruktur.

I undersökningen används ett urval av arbetskraftsinvandrarerna och deras anhöriga. Urvalet består av personer som fick uppehållstillstånd för arbete under 2017 och som fortfarande var folkbokförda och hade inkomst den 31/12 2018. Mer om urvalet i appendix 1.

3.1 Tidigare studier som belyst ämnet

Generella studier om invandringens totala effekter på den offentliga ekonomin

En generell slutsats i dessa studier är att den ekonomiska effekten av invandringen var positiv under 1950-, 1960- och 1970-talen, då invandringen dominerades av arbetskraftsinvandring. Därefter har effekten blivit negativ, bland annat till följd av att invandringen blivit allt mer dominerad av flykting- och anhöriginvandring med svagare anknytning till arbetsmarknaden.

Ett tidigt försök att beräkna den ekonomiska effekten av invandringen gjordes av Eskil Wadensjö (1973), som kom fram till att invandringen till Sverige under 1960-talet genererade tydliga överskott för samhället. Något samlat nettovärde presenterades inte, fokus låg på att visa på den ekonomiska effekten för arbetskraftsinvandrare från olika länder (Finland, Italien, Jugoslavien, Tyskland). Den ekonomiska effekten låg mellan ca 8 000 och ca 39 000 kronor för olika år och länder, i dagens penningvärde, per år mellan 1961 och 1968.¹

I en studie av Jan Ekberg (1979) undersöks invandringens ekonomiska effekter på den lokala ekonomin, med fokus på Växjö kommun. Även denna studie visar en positiv nettoeffekt från invandringen till den offentliga ekonomin år 1976. Utländska medborgare betalade in ca 9–13 miljoner kronor mer i kommunalskatt än vad man tog i anspråk av kommunens driftskostnader, i dagens penningvärde.² I en annan studie av Jan Ekberg (1980) granskas invandringens totala ekonomiska effekter på den offentliga ekonomin, och omfördelningen mellan invandrarna och svenskarna i Sverige år 1976. Resultatet visar att invandrarna bidrog med ett positivt ekonomiskt nettobidrag till svenskarna tack vare lägre belastning på den offentliga sektorns utgifter samtidigt som skattekraften var i paritet med svenskarnas.³

I ESO-rapporten *Invandring, sysselsättning och ekonomiska konsekvenser* (Ds 1995:68) konstaterades att det länge förelegat en trendmässig försämring i invandrarnas sysselsättning, vilket också påverkar analysen av de ekonomiska effekterna av invandringen. Det vägs delvis upp av att en stor del av invandringen består av personer i yngre förvärvsaktiv ålder (20–35 år), och att andelen åldringar är mycket låg vilket minskar den ekonomiska belastningen på den offentliga ekonomin. Rapporten kom till slutsatsen att det fanns en positiv ekonomisk omfördelningen från invandrare till den inhemska befolkningen fram till omkring 1970. Vid mitten av 1980-talet förelåg ett balansläge och därefter har en ekonomisk omfördelning skett från den inhemska befolkningen till invandrarna. År 1995 uppskattades det totala överförda beloppet till ca 7 till 13 miljarder i dagens penningvärde.⁴

I ESO-rapporten *Invandringen och de offentliga finanserna* (2009) gjordes en bedömning av hur en förändrad invandring på verkar de offentliga finanserna. Analysen handlade dels om omfördelning som skett under år 2006 mellan invandrare och befolkningen i övrigt, dels om att beräkna omfördelningen fram till 2050. I rapporten konstateras att en årlig omfördelning skedde 2006 från den inhemska befolkningen till invandrarna motsvarande ca 1,5 till 2 procent av BNP. Ingen större försämring hade därmed skett sedan 1990-talet, vilket beror på invandrarbefolkningen är relativt ung vilket kompenserar för en relativt låg sysselsättningsgrad. Eftersom den inrikes födda befolkningen enligt befolkningsframskrivningarna kommer ha en växande andel äldre fram till 2050 pekar den framåtsyftande prognosen på att invandringen kan generera en positiv ekonomisk nettoeffekt, trots en lägre sysselsättningsgrad.⁵

1 Wadensjö, Eskil. *Immigration och samhällsekonomi*, Studentlitteratur, Lund 1973, tabell 19.3

2 Ekberg, Jan. *Invandrarna i Växjö*, Högskolan i Växjö, 1979.

3 Ekberg, Jan. *Inkomstomfördelning mellan invandrare och svenskar via offentlig sektor*, Högskolan i Växjö, 1980

4 Ekberg, Jan och Andersson, Lars. *Invandring, sysselsättning och ekonomiska effekter*, ESO, Ds 1995:68

5 Ekberg, Jan. *Invandringen och de offentliga finanserna*, ESO 2009:3

Två rapporter som har granskat arbetskraftsinvandringen ur ett ekonomiskt perspektiv

Riksrevisionen (2016) granskade arbetskraftsinvandrarernas inkomster i rapporten "Ett välfungerande system för arbetskraftsinvandring?". Där konstaterades bland annat att ca 80 procent av arbetskraftsinvandrarerna tjänade minst 13 000 kr i månaden, medan 9 procent hade en lägre inkomst och 11 procent inte hade någon registrerad inkomst alls. När arbetskraftsinvandrarerna jämfördes med arbetskraften som helhet framkom att en större andel arbetskraftsinvandrare hade inkomster under 156 000 kronor om året än arbetskraften i stort. Men samtidigt fanns det också en högre andel arbetskraftsinvandrare i den näst högsta och tredje högsta inkomstkategorin.⁶

I Svenskt Näringslivs rapport "Det samhällsekonomiska värdet av arbetskraftsinvandringen till Sverige under 2018" gjordes beräkningar som visade att arbetskraftsinvandringen bidrog till att öka näringslivets förädlingsvärde, och även BNP, med 34 miljarder kronor och ökade skatteintäkter med 12 miljarder kronor⁷.

Sammantaget ger dessa rapporter indikationer om att arbetskraftsinvandringen medför positiva effekter på den offentliga sektorns ekonomi, samt på näringsliv och tillväxt. Det saknas emellertid studier som tydligt redogör för arbetskraftsinvandringens kostnader och intäkter för samhället, de flesta studierna tittar antingen bredare på invandringen som helhet eller på arbetskraftsinvandringens ekonomiska effekter i ett mer avgränsat avseende.

6 Ett välfungerande system för arbetskraftsinvandring? Riksrevisionen (2016:32), Kapitel 5 och diagram 10.

7 Det samhällsekonomiska värdet av arbetskraftsinvandringen till Sverige under 2018, Svenskt Näringsliv 2019

3.2 Transfereringar från och till arbetskraftsinvandrare samt anhöriga

Statistik om transfereringar mellan arbetskraftsinvandrare samt deras anhöriga och offentlig sektor finns i STATIV-databasen som hanteras av Statistiska Centralbyrån (SCB) men som ursprungligen skapades av Integrationsverket. I databasen ingår uppgifter från olika register hos SCB, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen om förvärvsinkomster och transfereringar från offentlig sektor i form av olika typer av bidrag. STATIV innehåller samtliga personer folkbokförda i Sverige den 31 december respektive år⁸. Databasen är longitudinell vilket innebär att man kan följa individer och familjer över tid.

Transfereringar till offentlig sektor i STATIV (skatteintäkter)

Inkomstskatt (skatt på arbete)	Fastighetsskatt och -avgift
Bolagsskatt (skatt på företagsvinster)	Allmän pensionsavgift
Kapitalskatt (skatt på kapitalinkomster)	Egenavgifter

Transfereringar från offentlig sektor i STATIV

Barnbidrag	Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning
Föräldrapenning	Ekonomiskt bistånd och försörjningsstöd
Underhållsstöd	Äldreförsörjningsstöd
Studiehjälp och studiemedel	Allmän pension
Sjukpenning	Efterlevandepension
Sjukersättning	Bostadsbidrag
Aktivitetsersättning	Etableringsersättning
Handikappersättning	

STATIV-databasen innehåller inte statistik om inbetalda arbetsgivaravgifter eller om konsumtions-skatter. I analysen nedan görs uppskattningar av hur stora skatteintäkter som genereras av arbets-givaravgifter och konsumtionsskatter. Arbetsgivaravgifterna har beräknats genom att multiplicera löneinkomsten för arbetskraftsinvandarna och de anhöriga med 0,3142. Konsumtionsskatterna har beräknats genom att multiplicera den disponibla inkomsten efter skatt med 0,9 (antagande om 10 procents sparande) och sedan med 0,184 (genomsnittliga konsumtionsskatter)⁹.

8 Dokumentation av databasen STATIV år 1997-2018, SCB

9 Svenskt Näringsliv, PM Underskattade skatter.

3.2.1 Statistik om transfereringar ur STATIV-databasen

Nedanstående tabell innehåller statistik över transfereringarna till och från arbetskraftsinvandrare och anhöriga 2018.

Tabell 3: Transfereringar till och från arbetskraftsinvandrare och anhöriga, miljoner kronor, 2018.	
Transfereringar till offentlig sektor (skatteintäkter)	
Slutlig skatt	954
Arbetsgivaravgifter ¹⁰	1 047
Konsumtionsskatter ¹¹	414
Skatt på skattepliktiga transfereringar	8
Summa transfereringar till offentlig sektor	2 264
Transfereringar från offentlig sektor (bidrag)	
Skattepliktiga transfereringar	-32
Skattefria transfereringar	-46
Summa transfereringar från offentlig sektor	-78
Netto transfereringar till offentlig sektor	2 345

Källa: SCB, STATIV.

Statistiken om transfereringar ger en första indikation på arbetskraftsinvandringens påverkan på den offentliga sektorns ekonomi, och på deras förmåga att försörja sig själva. Tabell 3 ovan visar att arbetskraftsinvandrarerna och deras medföljande anhöriga genererar ett ekonomiskt transfereringsöverskott på 2 345 miljoner kronor för offentlig sektor, år 2018. Det motsvarar ca 198 000 kr per person i urvalet. Av det totala överskottet stod arbetskraftsinvandrarerna för ett överskott på 2 230 miljoner och de anhöriga för ett överskott på 115 miljoner.

En fördjupad analys av arbetskraftsinvandrarernas möjligheter att försörja sig själva och sina anhöriga görs i kapitel 4, där beskrivs transfereringarnas omfattning i detalj.

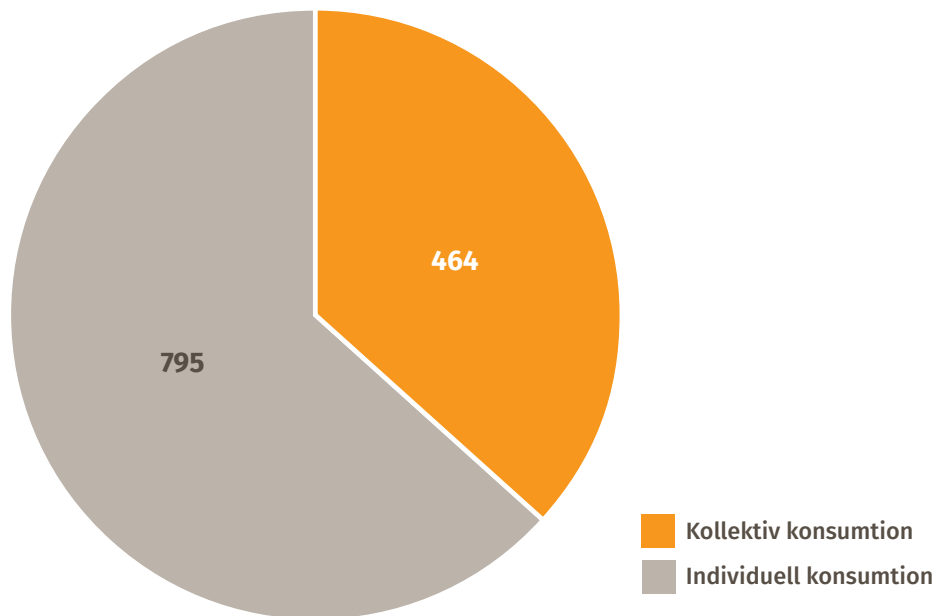
10 Arbetsgivaravgifter finns inte med i STATIV-databasen, men har beräknats genom att utgå från de uppgifter om arbetskraftsinvandrarernas och de anhörigas sammanräknade förvärvsinkomster som finns i databasen som sedan multiplicerats med 31,42 procent för att få en uppskattning av arbetsgivaravgifterna.

11 Konsumtionsskatter finns inte med i STATIV-databasen, men har beräknats genom att anta att de genomsnittliga konsumtionsskatterna (moms och punktskatter) är 18,4 procent av den disponibla inkomsten (sammanräknad förvärvsinkomst minus slutlig skatt plus transfereringar) minus en sparandeandelen på 10 procent.

3.3 Arbetskraftsinvandrarnas och de anhörigas offentliga konsumtion

Konsumtionen av offentliga tjänster uppgick till 1 258 miljarder 2018. Denna summa kan fördelas på individuell och kollektiv konsumtion. Hur fördelningen såg ut 2018 framgår av diagrammet nedan.

Offentliga sektorns konsumtionsutgifter 2018, miljarder kronor



Källa: SCB, Nationalräkenskaperna, Offentliga myndigheters konsumtionsutgifter efter ändamål, ENS 2010 reglering och metodhandbok på svenska.

Konsumtionen av offentliga tjänster kan delas upp på individuell och kollektiv konsumtion med hjälp av COFOG-systemet. COFOG står för "the classification of the functions of Government, och är en metod för att analysera ändamålen för de varor och tjänster som tillhandahålls av den offentliga sektorn. I COFOG-systemet finns 10 huvudgrupper som i sin tur har ett antal undergrupper. För en närmare beskrivning se appendix 2.

3.3.1 Individuell offentlig konsumtion

Den individuella offentliga konsumtionen består av utgifter för exempelvis hälso- och sjukvård, fritids- och kulturverksamhet, utbildning och socialt skydd.

Det saknas statistik över arbetskraftsinvandrarnas och de anhörigas individuella offentliga konsumtion i tillgängliga databaser. Även om det skulle vara möjligt att samköra olika register, till exempel Socialstyrelsens patientregister och Arbetsförmedlingens register över arbetssökande, för att ta reda på den faktiska konsumtionen av olika välfärdstjänster så är det svårt i praktiken på grund av sekretessregler.

Det forskare brukar göra istället är att utgå ifrån att den individuella offentliga konsumtionen är åldersberoende, dvs att det finns tydliga mönster för hur individer i olika åldersgrupper konsumerar olika välfärdstjänster. Detta faktum brukar användas vid ekonomiska simuleringar av effekten av politiska reformer bland annat, för att se hur olika gruppers välfärdskonsumtion påverkas. Det används också för att prognosticera demografiska förändringars betydelse för den offentliga konsumtionen.

Ett exempel på hur forskare använder sig av det faktum att den individuella offentliga konsumtionen är åldersberoende finns i ESO-rapporten Invandringen och de offentliga finanserna (2009). För att uppskatta hur stor den individuella offentliga konsumtionen är hos invandrarbefolkningen.

Grundantagandet är att invandrare i samma åldersklasser konsumerar offentliga tjänster i samma utsträckning som den totala befolkningen i genomsnitt. Därutöver tas även hänsyn till att det finns skillnader mellan invandrarna och den inhemska befolkningen, ett exempel är att invandrarnas lägre sysselsättningsgrad bidrar till att de antas konsumera mer av offentliga tjänster inom arbetsmarknads-, utbildnings- och socialpolitiken. Till exempel tjänster som SFI, modersmålsundervisning, arbetsmarknadspolitiskt stöd och ekonomiskt bistånd från kommunerna.¹²

Beräkning av arbetskraftsinvandrarnas individuella offentlig konsumtion 2018

I nationalräkenskaperna finns sammanställningar av den offentliga sektorns konsumtionsutgifter fördelat på olika konsumtionsområden. Detta görs i enlighet med COFOG-systemet, en metod för att klassificera offentlig konsumtion. I COFOG finns följande huvudgrupper för den individuella offentliga konsumtionen:

- Hälso- och sjukvård
- Rekreation, kultur och sportaktiviteter
- Utbildning
- Socialt skydd

Statistik om den offentliga sektorns konsumtionsutgifter fördelat på olika COFOG-områden, och per åldersklass, finns i SCB:s mikrosimuleringsmodell FASIT.

Nedanstående tabell visar hur den offentliga individuella konsumtionen fördelade sig över Sveriges befolkning per åldersklass 2018.

Tabell 4: Offentlig individuell konsumtion, befolkningen totalt, kr per konsumtionsområde och ålder, genomsnitt 2018					
Ålder	Hälso- och sjukvård	Rekreation, kultur och sportaktiviteter	Utbildning	Socialt skydd	Summa
0-6	21 644	0	84 697	18 688	125 029
7-15	15 806	0	107 973	28 278	152 057
16-19	16 803	5 363	115 796	16 153	154 115
20-24	18 041	5 335	35 384	14 396	73 155
25-34	21 809	5 361	13 735	13 861	54 766
35-44	21 574	5 375	5 432	13 457	45 839
45-54	23 202	5 315	2 402	10 650	41 569
55-64	28 781	5 409	710	10 551	45 451
65-74	46 613	5 033	213	13 510	65 368
75-	84 722	805	23	249 765	335 314

Källa: SCB, FASIT

Ovanstående tabell visar hur mycket den inhemska befolkningen konsumerar av individuella offentliga tjänster per åldersklass. Siffrorna är grovt härledda från de totala kostnaderna för respektive konsumtionsområde och den demografiska profilen för de som förväntas ta del av dessa tjänster. Det finns ingen statistik på individnivå, vilket gör att ovanstående kostnadsprofiler bygger på en del grova antaganden och uppskattningar.

Uppskattning av arbetskraftsinvandrarnas relativa individuella offentliga konsumtion

Det är inte sannolikt att arbetskraftsinvandrarna som stannar i Sverige en kortare tid och därmed inte hinner etablera sig i samhället, har samma mönster för den individuella offentliga konsumtionen som den inhemska befolkningen. Ett sådant antagande skulle leda till en grov överskattning av den faktiska konsumtionen.

Ett skäl är att de arbetskraftsinvandrare som ej folkbokförs, vanligen för att de stannar kortare tid än ett år, inte har rätt till de svenska välfärdstjänsterna. De måste därför bland annat ha en heltäckande sjukförsäkring för att få arbetstillstånd. Vårt urval omfattar inte denna grupp, men det är viktigt att komma ihåg att det finns sådana praktiska hinder.

Ett annat skäl är att arbetskraftsinvandrarna kommer till Sverige på premissen att de har ett arbetserbjudande, och de får bara stanna om de har inkomster och villkor enligt kollektivavtal och branschpraxis. Det finns också krav på en lägsta inkomst per år, 156 000 kronor. Det innebär att arbetskraftsinvandrarna är fullt sysselsatta och om de skulle bli arbetslösa eller sjuka så att de förlorar sin inkomst så kommer de förlora sitt arbets- och uppehållstillstånd. Detta talar för att kostnaderna för socialt skydd för arbetskraftsinvandrarna och deras anhöriga är mycket små, eftersom arbetskraftsinvandrarna har krav på sig att vara 100 procent sysselsatta.

Det bekräftas av statistiken över transfereringar från samhället till arbetskraftsinvandrare och anhöriga som visar att självförsörjningsgraden är i det närmaste 100 procent, och att de inte tar emot några transfereringar i större omfattning. Se kapitel 3.2.1.

Det finns ett samband mellan transfereringar och offentlig konsumtion, även om det inte är helt klarlagt. Arbetsmarknadsstöd betalas exempelvis ut när individen deltar aktivt i arbetsmarknadspolitiska insatser. Ekonomiskt bistånd är vanligen villkorat med aktiva insatser inom ramen för socialpolitiken. Både arbetsmarknadsstödet och det ekonomiska biståndet till arbetskraftsinvandrare och anhöriga är mycket lågt, vilket framgick av kapitel 3.2.1.

Arbetskraftsinvandrarna och de anhöriga tar heller inte emot sjukpenning i någon större omfattning, vilket talar för att sjukskrivningarna är få och sjukvårdskostnaderna låga. Förmodligen konsumerar arbetskraftsinvandrare och anhöriga vårdtjänster i betydligt mindre omfattning än den inhemska befolkningen, i genomsnitt. Sannolikt tar heller inte arbetskraftsinvandrare och deras anhöriga del av det offentliga utbudet av kultur- och fritidstjänster på samma nivå som befolkningen i övrigt. De är nya i Sverige och ofta endast här under en begränsad tid. Det finns anledning att tro att de saknar både kunskap, vilja och möjligheter att ta del av det kultur- och fritidsutbud som finns, i samma utsträckning som befolkningen i övrigt.

Även utbildningskonsumtionen är sannolikt betydligt lägre än för den inhemska befolkningen. Många av arbetskraftsinvandrarna är relativt unga, i 20-30 års åldern, och antas enligt grundmodellen därmed konsumera högskoleutbildning och vuxenutbildning i relativt stor omfattning. Men i praktiken så finns det nog inte tid till vidareutbildning när man som arbetskraftsinvandrare möter inkomstkrav och måste behålla jobbet för att få stanna i Sverige.

Sammantaget leder dessa resonemang till att man bör försöka fastslå rimliga konsumtionskvoter för arbetskraftsinvandrarnas och de anhörigas individuella offentliga konsumtion relativt den inhemska befolkningen. Dessa kvoter används därefter för att justera de åldersberoende kostnaderna för individuell offentlig konsumtion. Trots att det är grova uppskattningar så ger det en mer rättvisande bild än att anta att arbetskraftsinvandrarna och de anhöriga konsumerar individuella offentliga tjänster som den inhemska befolkningen. I analysen används följande konsumtionskvoter:

Tabell 5: Uppskattade konsumtionskvoter för arbetskraftsinvandrare och anhöriga relativt den inhemska befolkningen, för den individuella offentliga konsumtionen av välfärdstjänster

Hälso- och sjukvård	Rekreation, kultur och sportaktiviteter	Utbildning	Socialt skydd
0,75	0,25	0,5	0,1

Källa: Egna beräkningar.

Arbetskraftsinvandrarnas individuella offentliga konsumtion beräknas därefter genom att ta medelvärdet för respektive åldersklass i den inhemska befolkningen för respektive COFOG-område och multiplicera det med ovanstående kvoter och därefter med antalet arbetskraftsinvandrare och medföljande anhöriga i samma åldersklasser. Det ger följande tabell:

Tabell 6: Arbetskraftsinvandrarnas och de anhörigas individuella offentliga konsumtion 2018, mkr					
Ålder	Hälso- och sjukvård, totalt	Rekreation, kultur och sportaktiviteter, totalt	Utbildning, totalt	Socialt skydd, totalt	Summa
0-6	22	0	63	2	87
7-15	12	0	53	3	67
16-19	3	0	14	0	18
20-24	11	1	14	1	27
25-34	85	7	34	7	133
35-44	41	3	8	3	56
45-54	10	1	1	1	12
55-64	3	0	0	0	3
65-74	1	0	0	0	1
Totalt	187	13	186	19	404

Källa: SCB; STATIV, FASIT. Samt egna beräkningar.

Arbetskraftsinvandrarnas och de anhörigas individuella konsumtion är enligt beräkningarna ca 404 miljoner kronor 2018. De stora kostnadsposterna är hälso- och sjukvård samt utbildning.

Att utbildningskonsumtionen enligt modellen är relativt omfattande beror på åldersfördelningen hos arbetskraftsinvandrarna och de anhöriga. Hela 94 procent är under 45 år och enligt modellen antas de därmed konsumera utbildningstjänster i relativt stor omfattning.

Att hälso- och sjukvårdskonsumtionen också är relativt omfattande beror på att vi antar en relativt hög konsumtionskvot på 75 procent för arbetskraftsinvandrarnas konsumtion relativt den inhemska befolkningens inom området.

Den genomsnittliga individuella konsumtionen per arbetskraftsinvandrare och anhörig uppgick till 34 145 kronor, när de 404 miljonerna fördelas på de 11 832 personerna i urvalet.

I beräkningarna tas inte hänsyn till att en del av den offentliga konsumtionen är avgiftsfinansierad, vilket gör att kostnaderna överskattas något. Till exempel tar kommunerna ut avgifter för barnomsorg, hemtjänst, handikapp- och äldreomsorg. Avgiftsfinansieringen inom kommunerna är i genomsnitt 5,3 procent enligt Ekonomifakta.se.¹³ Regionerna tar ut patientavgifter för tandvård, primärvård, akutvård och specialistvård. Avgiftsfinansieringen inom landstingen är i genomsnitt 3,3 procent enligt Ekonomifakta.se.¹⁴

Dessutom tar Migrationsverket in avgifter för ansökan om arbetstillstånd och förlängning av arbetstillstånd. Grundavgiften är 2000 kronor, och därefter tillkommer särskilda avgifter för vissa yrken. Till exempel 1 500 kronor för forskare och artister. Det tillkommer också avgifter för ansökan för anhöriga, 1 500 kronor för vuxna och 750 kronor för barn. Avgiften betalas inte tillbaka vid avslag. Uppskattningsvis genererar dessa avgifter ca 20 miljoner kronor i intäkter för Migrationsverket för de arbetskraftsinvandrare och anhöriga vi undersöker.

13 www.ekonomifakta.se/Fakta/Offentlig-ekonomi/kommunal-ekonomi/kommunernas-kostnader-kostnader-och-intakter/

14 www.ekonomifakta.se/Fakta/Offentlig-ekonomi/kommunal-ekonomi/landstingens-kostnader-och-intakter/

3.3.2 Kollektiv offentlig konsumtion

För att beräkna den sammanlagda den ekonomiska effekten av arbetskraftsinvandring på den offentliga sektorns ekonomi måste även den kollektiva offentliga konsumtionen räknas med.

Kollektiva välfärdstjänster är tjänster som har kollektiva egenskaper, de skapar nytta för många personer utan att resursen förbrukas och det är tjänster som är till för alla oavsett om individen nyttjar tjänsten eller ej.

Konsumtionen av kollektiva tjänster är inte ålders- eller individberoende och fördelas därmed lika över alla medborgare. Till skillnad mot den individuella offentliga konsumtionen finns heller ingen tydlig koppling till individernas ålder. Däremot kan den kollektiva offentliga konsumtionen öka totalt sett om befolkningen växer, till exempel genom invandring.

Nedanstående tabell redogör för de kollektiva konsumtionsutgifterna 2018, enligt nationalräkenskaperna.

Tabell 7: Kollektiv offentlig konsumtion, miljoner kronor 2018	
01 Allmän offentlig förvaltning	115 876
02 Försvar	57 523
03 Samhällsskydd och rättsskipning	56 966
04 Näringslivsfrågor	80 081
05 Miljöskydd	4 470
06 Bostadsförsörjning och samhällsutveckling	7 197
073 Sluten sjukhusvård	117 424
075 FOU hälso- och sjukvård	4 636
076 Övrig hälso- och sjukvård	6 991
083 Radio-, TV- och förlagsverksamhet	8 203
084 Religiös verksamhet och annan samhällsverksamhet	17
085 FOU fritidsverksamhet, kultur och religion	80
086 Övrig fritidsverksamhet, kultur och religion	17
097 FOU utbildning	107
098 Övrig utbildning	3 330
108 FOU socialt skydd	97
109 Övrigt socialt skydd	573
s:a	463 588

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna, offentlig konsumtion, ENS 2010.

Arbetskraftsinvandringen och den kollektiva offentliga konsumtionen

Den kollektiva offentliga konsumtionen kan inte fördelas efter individernas ålder, istället är grundantagandet att alla i befolkningen delar på kostnaderna lika. Ett annat grundantagande är att en växande befolkning leder till ökad kollektiv offentlig konsumtion, men att marginella och tillfälliga befolkningsförändringar inte har någon betydelse.

Utgifterna för exempelvis försvar och vägväsende påverkas till exempel sannolikt ganska lite av måttliga ändringar i befolkningens storlek, de styrs mer av landets geografiska utsträckning. Exempelvis menade Finansdepartementet (1992) att befolkningsökningen i Sverige mellan 1970 och 1990

(0,5 miljoner individer) inte innebar mer utgifter för försvaret.¹⁵ Troligen är arbetskraftsinvandringens påverkan också liten på utgifterna för central administration.

Arbetskraftsinvandringen bidrar till befolkningstillväxten, men det är endast ett marginellt och tillfälligt bidrag. Relativt få arbetskraftsinvandrare beviljas uppehållstillstånd för arbete, och ännu färre beviljas permanent uppehållstillstånd. Det beviljas varje år ca 20 000 uppehållstillstånd för arbete, vilket motsvarar en befolkningsökning med ca 0,2 procent. Dessutom stannar få en längre tid vilket innebär att det inte sker en snabb ackumulering av nya bofasta. Under hela perioden 2009–2019 har endast 15 000 arbetskraftsinvandrare beviljats permanent uppehållstillstånd.

Därmed finns det fog för att argumentera för att inte räkna med den kollektiva offentliga konsumtionen när man beräknar den ekonomiska effekten av arbetskraftsinvandringen på den offentliga sektorns ekonomi.

Vi antar trots detta att arbetskraftsinvandrarerna ökar den kollektiva offentliga konsumtionen, men inte proportionellt till den övriga befolkningen. Vårt antagande är att varje arbetskraftsinvandrare och anhörig ökar behovet av kollektiv konsumtion med hälften av den genomsnittliga kostnaden för kollektiv offentlig konsumtion i befolkningen. Här följer beräkningen av arbetskraftsinvandranas och de anhörigas kollektiva offentliga konsumtion:

Tabell 8: Kollektiv offentlig konsumtion per person 2018, miljoner kronor	
Ej åldersberoende offentlig konsumtion, totalt.	463 588
Folkmängd 2018, miljoner personer	10,23
Kollektiv konsumtion per person, kronor	45 316

Den genomsnittliga kollektiva konsumtionen per invånare i Sverige 2018 var 45 316 kr. Varje ny arbetskraftsinvandrare och anhörig antas därmed konsumera kollektiva offentliga tjänster för motsvarande hälften av detta vilket blir 22 658 kr per person.

Tabell 9: Uppskattad kollektiv konsumtion för arbetskraftsinvandrare och anhöriga 2018, miljoner kr	
Arbetskraftsinvandrare	159
Medföljande anhöriga	109
Kollektiv konsumtion totalt	268

Vi uppskattar därmed arbetskraftsinvandrarernas och de medföljande familjemedlemmarnas kollektiva konsumtion av offentliga tjänster till ca 268 miljoner kronor.

15 Invandringen och de offentliga finanserna, ESO 2009

3.4 Sammanfattande analys: den ekonomiska effekten på den offentliga ekonomin

För att beräkna effekten av arbetskraftsinvandringen till Sverige på den offentliga sektorns ekonomi ställs summan av transfereringarna från arbetskraftsinvandrarerna och de anhöriga till offentlig sektor (i form av skatteintäkter) mot transfereringarna från offentlig sektor (bidrag) samt kostnaderna för arbetskraftsinvandrarernas och de anhörigas uppskattade offentliga konsumtion, både individuell och kollektiv.

Tabell 10: Arbetskraftsinvandringens effekter på den offentliga ekonomin, 2018, miljoner kronor	
Transfereringar från arbetskraftsinvandrare och medföljande anhöriga	Transfereringar till arbetskraftsinvandrare och medföljande anhöriga
2 423 miljoner	-78 miljoner
	Arbetskraftsinvandrares och anhörigas individuella och åldersberoende konsumtion, miljoner kronor 2018
	- 404 miljoner
	Arbetskraftsinvandrares och anhörigas kollektiva konsumtion
	-268 miljoner
Summa intäkter till offentlig sektor	Summa utgifter för offentlig sektor
2 423 miljoner	-750 miljoner
Netto 1 673 miljoner till offentlig sektor	

Sammantaget visar analysen att arbetskraftsinvandringen, inklusive medföljande anhöriga, genererade ett positivt ekonomiskt netto på ca 1,7 miljarder 2018 för den offentliga sektorn.

Beloppet visar den ekonomiska netto nyttan av arbetskraftsinvandringen för den offentliga ekonomin, för det urval av arbetskraftsinvandrare och anhöriga som ingår i vår undersökning (11 832 personer, se appendix 1).

Överskottet stärker den offentliga ekonomin vilket därmed även gynnar den inhemska befolkningen ekonomiskt. Det sker en omfördelning från arbetskraftsinvandrarerna och deras anhöriga till den inhemska befolkningen.

Integrationen av nyanlända gynnas av att överskottet kan användas till integrationsinsatser, och av att positiva spridningseffekter uppstår i ekonomin som skapar nya jobb. Det genomsnittliga ekonomiska överskottet per arbetskraftsinvandrare och anhörig är ca 141 000 kr.

4. Arbetskraftsinvandrarernas möjligheter att försörja sig själva

EN AKTUELL FRÅGA i debatten om arbetskraftsinvandringen rör invandrarernas möjligheter att försörja sig själva. Det finns förslag som handlar om att höja försörjningskravet för både arbetskraftsinvandrarerna själva, och för medföljande familjemedlemmar för att säkerställa att de som får arbetstillstånd har goda förutsättningar att klara försörjningen för sig själva och sina familjer. På så sätt kan man säkerställa att arbetskraftsinvandringen är en lönsam affär för Sverige. Det skulle inte vara rimligt med arbetskraftsinvandring till bidragsförsörjning.

Vad gäller arbetskraftsinvandringen så finns det idag ett försörjningskrav som innebär att lönen före skatt inte får understiga 13 000 kronor i månaden. Till skillnad mot flyktinginvandringen så finns inget specifikt krav på att arbetskraftsinvandrarerna ska kunna försörja medföljande anhöriga på sin lön.

4.1 Arbetskraftsinvandrarernas och de anhörigas inkomster och bidrag

Transfereringarna till arbetskraftsinvandrarerna och de anhöriga är överlag mycket små, det handlar totalt ca 6 600 kronor per arbetskraftsinvandrare och anhörig, vilket motsvarar drygt 500 kr i månaden. Här nedan redovisas i detalj omfattningen på och vilken typ av transfereringar som arbetskraftsinvandrarerna och deras anhöriga tog emot under helåret 2018.

Barnbidrag och föräldrapenning

Barnbidrag och föräldrapenning är de vanligast förekommande bidragen bland arbetskraftsinvandrarerna och anhöriga. Totalt sett betalades det ut 69 miljoner i barnbidrag och föräldrapenning vilket är de största bidragen till arbetskraftsinvandrarerna och deras anhöriga.

Det genomsnittliga beloppet barnbidrag som togs emot av arbetskraftsinvandrarerna var 3 099 kronor, och för föräldrapenning var det 1 429 kronor. Bland anhöriga var det genomsnittliga beloppet barnbidrag 3 715 kr. För föräldrapenning var det 3 082 kronor.

Ekonomiskt bistånd

Totalt betalades 150 000 kronor ut i ekonomiskt bistånd till arbetskraftsinvandrarerna och de anhöriga. Inga anhöriga tog emot ekonomiskt bistånd, och bland arbetskraftsinvandrarerna var det endast 0,2 procent som tog emot ekonomiskt bistånd. De som tog emot ekonomiskt bistånd fick i snitt 111 kronor.

Arbetsmarknadsstöd och etableringsersättning

Arbetskraftsinvandrarerna och de anhöriga i urvalet tar emot en mycket liten mängd arbetsmarknadsstöd, ett stöd som är kopplat till deltagande i arbetsmarknadspolitiska insatser. Totalt betalades det ut 1,9 miljoner kronor i arbetsmarknadsstöd 2018 till arbetskraftsinvandrarerna och de anhöriga. Bland arbetskraftsinvandrarerna var det 0,4 procent som tog emot arbetsmarknadsstöd, och genomsnittsbeloppet var 219 kronor. Bland anhöriga var det 2,7 procent som tog emot arbetsmarknadsstöd och genomsnittsbeloppet var 223 kronor.

Även etableringsersättning förekommer vilket sannolikt är en följd av att en del av arbetskraftsinvandarna i urvalet är spårbytare, dvs personer som tidigare sökt asyl. Totalt betalades ut 0,9 miljoner kronor i etableringsersättningen under 2018.

Bland arbetskraftsinvandrare var det 0,2 procent som tog emot etableringsersättning, och genomsnittsbeloppet var 236 kronor. För anhöriga var motsvarande värden 0,1 procent och 127 kronor.

Studiebidrag

Totalt betalades det ut 0,07 miljoner kronor i studiestöd till arbetskraftsinvandrare och anhöriga år 2018. Arbetskraftsinvandarna tog emot 0 kr i studiebidrag och de anhöriga tog emot i snitt 35 kr per person i studiebidrag.

Sammantaget visar ovanstående sammanställning att arbetskraftsinvandarna och de anhöriga tar emot ekonomiska bidrag från samhället i extremt låg omfattning. Självförsörjningsgraden är i det närmaste 100 procent.

4.2 Yrkesanalys

I detta avsnitt granskas ett urval av några av de vanligaste yrkena bland de som får uppehållstillstånd för arbete i Sverige: Mjukvaru- och systemutvecklare, civilingenjörer, Restaurang och köksbiträden, städare och personliga assistenter.

Statistiken om inkomster och bidrag från STATIV-databasen och är i grunden densamma som i avsnitt 3.1.2, även med de kompletterande beräkningar som gjorts av konsumtionsskatter och arbetsgivaravgifter. Den uppskattade offentliga konsumtionen är beräknad utifrån de genomsnittsvärden för individuell och kollektiv offentlig konsumtion för arbetskraftsinvandrare och anhöriga som presenterades i avsnitt 3.2.1 och 3.2.2.

Urvalet är det som beskrivs i appendix 1, det handlar om personer som fick uppehållstillstånd för arbete under 2017 och som fortfarande var folkbokförda den 31/12 år 2018.

Mjukvaru- och systemutvecklare mfl.		
(statistiken avser helåret 2018)	Arbetskraftsinvandrare	Anhöriga
Antal personer	504	353
Medelinkomst, kr	546 275	66 323
Total inkomst, miljoner kr	275,0	23,4
Totala skatteintäkter, miljoner kr	200,3	16,4
Totala bidrag, miljoner kr	-2,3	-2,7
varav ekonomiskt bistånd i genomsnitt	-0,0	-0,0
varav barnbidrag och föräldrapenning	-2,3	-2,5
Netto transfereringar till offentlig sektor, miljoner kr	198,0	13,7
Totalt netto transfereringar, miljoner kr	211,7	
Uppskattad offentlig konsumtion, miljoner kr	-28,6	-20,0
Ekonomiskt netto offentlig sektor, miljoner kr	169,4	-6,3
Totalt netto arbetskraftsinvandrare och anhöriga, miljoner kr	163,1	
Bidrag till offentlig sektor per person, kr	190 198	

Civilingenjörer inom elektronik		
(statistiken avser helåret 2018)	Arbetskraftsinvandrare	Anhöriga
Antal personer	76	77
Medelinkomst, kr	728 496	30 865
Total inkomst, miljoner kr	55,0	2,4
Totala skatteintäkter, miljoner kr	42,2	1,8
Totala bidrag, miljoner kr	-0,7	-0,8
varav ekonomiskt bistånd i genomsnitt	-0,0	-0,0
varav barnbidrag och föräldrapenning	-0,7	-0,8
Netto transfereringar till offentlig sektor, miljoner kr	41,6	1,0
Totalt netto transfereringar, miljoner kr	42,6	
Uppskattad offentlig konsumtion, miljoner kr	-4,3	-4,4
Ekonomiskt netto offentlig sektor, miljoner kr	37,3	-3,4
Totalt netto arbetskraftsinvandrare och anhöriga, miljoner kr	33,9	
Bidrag till offentlig sektor per person, kr	221 569	

Kockar och kallskänkor		
(statistiken avser helåret 2018)	Arbetskraftsinvandrare	Anhöriga
Antal personer	361	223
Medelinkomst, kr	264 928	33 842
Total inkomst, miljoner kr	95,6	7,5
Totala skatteintäkter, miljoner kr	64,2	5,1
Totala bidrag, miljoner kr	-1,8	-1,9
varav ekonomiskt bistånd i genomsnitt	-0,0	-0,0
varav barnbidrag och föräldrapenning	-1,7	-1,7
Netto transfereringar till offentlig sektor, miljoner kr	62,4	3,2
Totalt netto transfereringar, miljoner kr	65,6	
Uppskattad offentlig konsumtion, miljoner kr	-20,5	-12,7
Ekonomiskt netto offentlig sektor, miljoner kr	42,2	-9,5
Totalt netto arbetskraftsinvandrare och anhöriga, miljoner kr	32,7	
Bidrag till offentlig sektor per person, kr	55 993	

Restaurang- och köksbiträden		
(statistiken avser helåret 2018)	Arbetskraftsinvandrare	Anhöriga
Antal personer	217	86
Medelinkomst, kr	252 083	59 156
Total inkomst, miljoner kr	54,7	5,0
Totala skatteintäkter, miljoner kr	36,5	3,6
Totala bidrag, miljoner kr	-1,4	-1,2
varav ekonomiskt bistånd i genomsnitt	-0,0	-0,0
varav barnbidrag och föräldrapenning	-1,2	-1,1
Netto transfereringar till offentlig sektor, miljoner kr	35,1	2,4
Totalt netto transfereringar, miljoner kr	37,5	
Uppskattad offentlig konsumtion, miljoner kr	-12,4	-4,9
Ekonomiskt netto offentlig sektor, miljoner kr	22,7	-2,5
Totalt netto arbetskraftsinvandrare och anhöriga, miljoner kr	20,2	
Bidrag till offentlig sektor per person, kr	66 667	

Städare		
(statistiken avser helåret 2018)	Arbetskraftsinvandrare	Anhöriga
Antal personer	163	154
Medelinkomst, kr	271 578	63 213
Total inkomst, miljoner kr	44,3	9,7
Totala skatteintäkter, miljoner kr	30,1	6,8
Totala bidrag, miljoner kr	-2,0	-1,4
varav ekonomiskt bistånd i genomsnitt	-0,0	-0,0
varav barnbidrag och föräldrapenning	-0,8	-1,3
Netto transfereringar till offentlig sektor, miljoner kr	28,1	5,4
Totalt netto transfereringar, miljoner kr	30,5	
Uppskattad offentlig konsumtion, miljoner kr	-9,3	-8,7
Ekonomiskt netto offentlig sektor, miljoner kr	18,8	-3,3
Totalt netto arbetskraftsinvandrare och anhöriga, miljoner kr	15,5	
Bidrag till offentlig sektor per person, kr	48 896	

: Personliga assistenter		
(statistiken avser helåret 2018)	Arbetskraftsinvandrare	Anhöriga
Antal personer	136	104
Medelinkomst, kr	290 512	41 515
Total inkomst, miljoner kr	39,5	4,3
Totala skatteintäkter, miljoner kr	26,8	3,1
Totala bidrag, miljoner kr	-1,3	-1,0
varav ekonomiskt bistånd i genomsnitt	-0,0	-0,0
varav barnbidrag och föräldrapenning	-0,8	-0,8
Netto transfereringar till offentlig sektor, miljoner kr	25,5	2,1
Totalt netto transfereringar, miljoner kr	27,6	
Uppskattad offentlig konsumtion, miljoner kr	-7,7	-5,9
Ekonomiskt netto offentlig sektor, miljoner kr	17,8	-3,8
Totalt netto arbetskraftsinvandrare och anhöriga, miljoner kr	14	
Bidrag till offentlig sektor per person, kr	58 333	

De ekonomiska transfereringarna till och från den offentliga sektorn i form av skatter och bidrag visar på betydande nettobidrag till den offentliga sektorn i alla yrken ur ett transfereringsperspektiv.

När man även tar hänsyn till den uppskattade offentliga konsumtionen blir det slutliga nettot för den offentliga sektorns ekonomi fortfarande positivt för alla yrken, oavsett om de är låg- eller högkvalificerade.

I alla de yrken som granskas ovan tar noll procent av arbetskraftsinvandarna emot ekonomiskt bistånd, vilket är en stark indikation på att de är till 100 procent sysselsatta och självförsörjande. Genomsnittsinkomsterna ligger också överlag en bra bit över de 156 000 kronor om året som försörjningskravet på 13 000 kronor i månaden motsvarar på årsbasis. Dessutom tar inte heller de anhöriga emot bidrag i någon större omfattning, det handlar om ca 8 000 kronor till 15 000 kronor per år vilket är en god indikation på att de är försörjda av arbetskraftsinvandarna och inte av samhället. Sammantaget ger statistiken en mycket stark bekräftelse av att arbetskraftsinvandarna har god förmåga att försörja sig själva och sina anhöriga.

4.3 Skillnader mellan olika inkomstintervall

Yrkesanalysen visade att arbetskraftsinvandringen genererar ett ekonomiskt överskott för offentlig sektor i alla de 6 yrken som studerades, både hög- och lågkvalificerade. Ett annat perspektiv är att granska skillnader för olika inkomstklasser

Tabell 11: Netto transfereringar och offentlig konsumtion per inkomstintervall, ur den offentliga sektorns perspektiv, miljoner kronor 2018

Inkomstintervall	Arbetskraftsinvandrare och anhöriga	
	Transfereringar	Transfereringar och offentlig konsumtion
1-120 tkr	10,4	-27,6
120-180 tkr	25,4	5,3
180-300 tkr	318,7	156,3
300-420 tkr	426,5	274,7
420-540 tkr	437,6	320,2
540- tkr	1126,0	943,7
Totalt, summa, medel	2 345	1 673

Tabellen ovan visar att det ekonomiska överskottet för offentlig sektor växer ju högre inkomster arbetskraftsinvandrarerna har. Om man bara studerar skatteinkomster och bidrag så genereras ett ekonomiskt överskott i alla inkomstklasser. När även den offentliga konsumtionen inkluderas blir det totala ekonomiska nettot negativt i den lägsta inkomstklassen, med minus 27,6 miljoner kronor 2018.

En ledtråd till varför den offentliga sektorns ekonomiska netto blir negativt för den lägsta inkomstklassen framgår av tabell 12 nedan.

Tabell 12: Fördelning av förvärvsinkomster per inkomstklass, helåret 2018 för arbetskraftsinvandrare

Inkomstintervall	Medelinkomst 2018, kr	Medelinkomst per månad	Antal personer
1-120 tkr	18 325	1 527	425
120-180 tkr	154 220	12 852	255
180-300 tkr	253 997	21 166	1 823
300-420 tkr	356 170	29 681	1 710
420-540 tkr	474 663	39 555	1 274
540- tkr	912 021	76 002	1 515
Totalt medel	298 563	24 880	7 002

Tabellen visar att i den lägsta inkomstklassen så har arbetskraftsinvandrarerna genomsnittliga inkomster på endast 1 527 kronor per månad. Det indikerar att personerna förvärvsarbetar i mycket låg utsträckning. Den rimligaste förklaringen är att det rör sig om personer som fick arbetstillstånd under 2017 och fortfarande är folkbokförda i slutet av 2018 men som i själva verket redan lämnat Sverige någon gång under 2018 utan att anmäla det till myndigheterna. De är inte längre förvärvsarbetande i Sverige och saknar därför inkomst nästan helt.

Det kan även finnas individer i exempelvis den näst lägsta inkomstklassen som inte heller förvärvsarbetat hela året 2018, trots att de var folkbokförda i slutet av året. Förekomsten av övertäckning i registret över totalbefolkningen gör att genomsnittsinkomsterna för arbetskraftsinvandrarerna i de lägsta inkomstklasserna dras ner.

En effekt av riktig låga inkomster för vissa grupper av arbetskraftsinvandrare skulle vara att dessa personer var tvungna att ta samhällets hjälp för sin försörjning. Tabell 13 och 14 nedan redogör för

antalet personer med olika typer av bidrag, och de genomsnittliga bidragens storlek, i olika inkomstklasser.

Tabell 13: Antal arbetskraftsinvandrare och anhöriga med bidrag. 2018

Inkomstintervall	Ekonomiskt bistånd	Etableringsersättning	Arbetsmarknadsstöd	Barnbidrag
1-120 tkr	15	19	15	143
120-180 tkr	0	0	4	66
180-300 tkr	4	0	39	699
300-420 tkr	0	0	34	682
420-540 tkr	0	0	32	554
540- tkr	0	0	34	1 197

Tabell 14: Genomsnittliga bidrag för arbetskraftsinvandrare och anhöriga med bidrag 2018, kr

Inkomstintervall	Genomsnittliga bidrag, totalt	Ekonomiskt bistånd, snitt	Etableringsersättning, snitt	Arbetsmarknadsstöd, snitt	Barnbidrag, snitt
1-120 tkr	13 474	5 315	47 570	19 421	10 254
120-180 tkr	18 864	0	0	26 947	13 267
180-300 tkr	15 588	5 332	0	14 609	14 964
300-420 tkr	15 340	0	0	8 208	13 840
420-540 tkr	14 199	0	0	10 349	11 589
540- tkr	13 890	0	0	10 045	12 476

Tabell 13 och 14 visar att det är väldigt få personer som tar emot ekonomiskt bistånd, det handlar om totalt 19 personer. Detsamma gäller etableringsersättning. Fler personer tar emot arbetsmarknadsstöd, totalt 158 personer. Det vanligaste bidraget till arbetskraftsinvandrare och anhöriga är barnbidrag (och föräldrapenning vilket inte redovisas i tabellerna men antal mottagare och de genomsnittliga beloppen ligger ungefär i nivå med barnbidragen), som 3 341 arbetskraftsinvandrare och anhöriga tar emot.

Det finns inget som tyder på att arbetskraftsinvandrarerna i de lägsta inkomstklasserna, som har för låg förvärvsinkomst för att kunna försörja sig i Sverige, istället försörjer sig på bidrag. De genomsnittliga bidragen för de som tagit emot bidrag ligger på 13 474 kronor för helåret 2018 i den lägsta inkomstklassen. Det motsvarar 1 123 kronor i månaden.

Samtidigt visar statistiken att det kan finnas enstaka personer som tar emot mer omfattande bidrag. 19 personer tog emot i genomsnitt 47 570 kronor i etableringsersättning i den lägsta inkomstklassen under 2018. Det handlar sannolikt om spårbytare som bytt spår från asylinvandring till arbetskraftsinvandring.

En slutsats av tabell 11-14 är att det finns ett begränsat antal personer som har låga inkomster och som tar emot bidrag, men beloppen är låga i genomsnitt. Det finns dessutom några få personer bland dessa som tar emot bidrag i lite större omfattning, bland annat personer som har bytt spår från asylsökande. Ett problem med inkomststatistiken är att det finns övertäckning i registren vilket innebär att det är ett antal personer som fortfarande var folkbokförda i slutet av 2018 men som sannolikt lämnat landet tidigare utan att meddela myndigheterna. En anledning till att man underlåter att meddela myndigheterna kan vara ren okunskap, en annan kan vara att man inte vill bli av med de bidrag man får.

Appendix

1. Urvalet av arbetskraftsinvandrare och anhöriga i undersökningen

I STATIV-databasen finns registerdata om folkbokförda arbetskraftsinvandrare från tredje land och deras medföljande anhöriga. Att statistiken inte fångar upp ej folkbokförda innebär att det blir en viss undertäckning gentemot den totala populationen arbetskraftsinvandrare. För att bli folkbokförd krävs att man får uppehållstillstånd som gäller längre än ett år och många stannar kortare tid. Säsongsarbetare kan få tillstånd för att arbeta i Sverige i maximalt sex månader och finns därmed inte med i statistiken över transfereringar till och från offentlig sektor. Det kan också finnas arbetskraftsinvandrare som stannar längre än ett år utan att folkbokföra sig trots att det krävs enligt lag och förordning, vilket också bidrar till undertäckningen.

Samtidigt finns problem med övertäckning eftersom en del arbetskraftsinvandrare som är folkbokförda troligen har lämnat landet utan att rapportera det till folkbokföringen. Detta problem hanteras genom att rensa bort folkbokförda utan inkomst.

Det första urval som gjordes ur STATIV-databasen är av personer som under 2017 fick uppehållstillstånd för arbete och som var folkbokförda den 31/12 år 2018¹⁶. Det första urvalet omfattar 7 756 arbetskraftsinvandrare och 5 238 medföljande familjemedlemmar.

Därefter gjordes ett andra urval för att komma undan från problematiken med övertäckning av folkbokförda som lämnat landet, genom att rensa bort de arbetskraftsinvandrare och till dem kopplade anhöriga, som inte redovisat någon inkomst av arbete under 2018. Arbetskraftsinvandrarerna i det första urvalet som saknade förvärvsinkomst var 754 personer och till dem fanns 408 familjemedlemmar kopplade.

Det slutliga urvalet består därmed av 7 002 arbetskraftsinvandrare och 4 830 anhöriga, totalt 11 832 personer.

Detta är betydligt färre än de 15 552 personer som fick uppehållstillstånd för arbete 2017 och deras 12 097 medföljande familjemedlemmar. Förklaringen är att statistiken gäller folkbokförda arbetskraftsinvandrare och deras anhöriga, och många arbetskraftsinvandrare folkbokförs inte eftersom de stannar kortare tid än ett år som är minimikravet för folkbokföring. Analysen fokuserar på de som stannar en längre tid än ett år och som folkbokfört sig.

Folkbokföring är ett viktigt kriterium även utifrån perspektivet att det är en förutsättning för att man ska få bidrag och kunna konsumera offentliga tjänster under vistelsetiden i Sverige. Genom att folkbokföra sig får man tillgång till sjukvård och tandvård på samma villkor som andra som bor i Sverige. Folkbokföring är också en förutsättning för barnbidrag, bostadsbidrag och ekonomiskt bistånd. Det innebär att arbetskraftsinvandrare och anhöriga som stannar för kort tid för att hinna folkbokföra sig, inte heller kan bli en ekonomisk belastning för samhället.

16 Upphållstillståndet kan vara en förlängning av tidigare beslut så personerna kan därmed ha ett tidigare invandringsår än 2016 eller 2017

2. Kort beskrivning av COFOG-systemet

De 10 huvudgrupperna i COFOG är:

- 01 allmän offentlig förvaltning
- 02 försvar
- 03 samhällsskydd och rättsskipning
- 04 näringslivsfrågor
- 05 miljöskydd
- 06 bostadsförsörjning och samhällsutveckling
- 07 hälso- och sjukvård
- 08 fritidsverksamhet, kultur och religion
- 09 utbildning
- 10 socialt skydd

Den offentliga konsumtionen enligt COFOG-systemet kan delas upp i individuell och kollektiv konsumtion. Definitionen av individuella kollektiva tjänster enligt ENS2010, som är regelverket som styr hur nationalräkenskaperna ska sammanställas, är:

Individuell konsumtion

”Varor och tjänster för individuell konsumtion (individuella varor och tjänster) är varor och tjänster som ett hushåll förvärvar och använder för att tillgodose hushållsmedlemmarnas behov och önskemål. Individuella varor och tjänster har följande utmärkande drag:

- a) Det är möjligt att observera och bokföra ett individuellt hushålls eller en hushållsmedlems förvärv av varan eller tjänsten liksom den tidpunkt då förvärvet ägde rum.
- b) Hushållet har samtyckt till att varan eller tjänsten tillhandahålls och vidtar nödvändiga åtgärder för att använda den – t.ex. genom att gå i skolan eller infinna sig på en klinik.
- c) Varan eller tjänsten är sådan att när ett hushåll eller en person, eller en grupp av personer, har förvärvat den, kan den inte förvärfvas av andra hushåll eller personer.”

Kollektiv konsumtion

”Kollektiva tjänster är tjänster för kollektiv konsumtion som levereras samtidigt till alla i samhället eller till alla i en viss del av samhället, t.ex. alla hushåll som bor i en viss region. Kollektiva tjänster har följande utmärkande drag:

- a) De kan levereras samtidigt till alla i samhället eller till vissa delar av samhället, t.ex. till dem som bor i en viss region eller kommun.
- b) Användningen av sådana tjänster är i allmänhet passiv och kräver inte alla berörda individers samtycke eller aktiva medverkan.
- c) Att en individ tillhandahålls en kollektiv tjänst reducerar inte den tillgängliga mängden för andra individer i samhället eller i den delen av samhället.”

ALMega